

KRETINGOS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VIEŠOJI ĮSTAIGA KRETINGOS PSICHIKOS SVEIKATOS CENTRAS

IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2018 m. Rugsėjo 26 d.

Kretinga

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPI) 6 straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 patvirtinta Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 patvirtintomis Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Klaipėdos valdybos 2018 m. liepos 7 d. raštą Nr. 4-08-415 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo 2018 metais“, buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Analizuotas laikotarpis: 2017-07-01-2018-06-30.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevencija ir kontrolės vykdymą Kretingos psichikos sveikatos centre Liudmila Rumovskaja.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybę vertintos veiklos sritys: Veikla, susijusi su nedarbingumo pažymėjimų ir kitų pažymų išdavimu.

Vertinimo kriterijai:

1. 2004-04-20 Lietuvos Respublikos Medicinos praktikos įstatymas Nr. IX-2148.
2. 2010-07-21 Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. V-533/A1-189 „Dėl nedarbingumo pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo taisyklių, šių pažymėjimų blankų, taip pat sunkių ligų, kuriomis sergantiesiems vaikams iki 18 metų stacionare ar medicininės reabilitacijos ir sanatorinio gydymo įstaigoje slaugyti išduodamas pažymėjimas ne ilgiau kaip 120 kalendorinių dienų per kalendorinius metus, sąrašo bei ligų ir būklių, dėl kurių suteikiamos papildomos 14 kalendorinių dienų nėštumo ir gimdymo atostogos, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo Nr. V-653/A1-356.
3. 1998-12-17 Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl asmenų, norinčių įsigyti civilinį ginklą, schematizuotos psichiatrinės apžiūros ir psichikos būklės įvertinimo metodikos patvirtinimo“ Nr. 751

4. 2005-07-22 Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 53:2005 „Gydytojas psichiatras. teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo Nr.V-601.
5. 2008-01-28 Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašo ir asmenų, kuriems privalomas sveikatos ir (ar) pirmosios pagalbos mokymas, profesijų ir veiklos sričių sąrašo, mokymo programų kodų ir mokymo periodiškumo patvirtinimo“ Nr. V-69.
6. 2014-01-20 Kokybės vadybos vadovas, patvirtintas Kretingos psichikos sveikatos centro direktoriaus įsakymu Nr. V-5.
7. 2015-12-28 VšĮ Kretingos psichikos sveikatos centro gydytojo psichiatro pareiginiai nuostatai.

Atliekant Kretingos psichikos sveikatos centro (toliau – Centras) veiklos, susijusios su nedarbingumo pažymėjimų ir kitų pažymų išdavimo vertinimą, analizuoti minėtą veiklą reglamentuojantys teisės aktai bei įstaigos dokumentai. Domėtasi, kaip vykdomas Medicinos praktikos įstatymo, gydytojo psichiatro medicinos normos (MN 53:2005, 2005-07-22 įsakymo Nr. V-601) laikymasis bei gydytojo profesinė teisė įvertinti pirminę paciento psichikos sveikatos būklę ir esant pagrįstiems nusiskundimams bei objektyvaus tyrimo duomenims tikslingai išduoti medicininius pažymėjimus bei kitas pažymas:

1. Elektroninis nedarbingumo pažymėjimas.
2. Vairuotojo sveikatos tikrinimo pažyma;
3. Norinčių įsigyti civilinį ginklą sveikatos tikrinimo pažyma;
4. Privalomojo mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai programos baigimo pažyma;
5. Medicininis pažymėjimas Forma Nr. 046/a.

Pagal 2010-07-21 Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. V-533/A1-189 „Dėl nedarbingumo pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo taisyklių, šių pažymėjimų blankų, taip pat sunkių ligų, kuriomis sergantiems vaikams iki 18 metų stacionare ar medicininės reabilitacijos ir sanatorinio gydymo įstaigoje slaugyti išduodamas pažymėjimas ne ilgiau kaip 120 kalendorinių dienų per kalendorinius metus, sąrašo bei ligų ir būklių, dėl kurių suteikiamos papildomos 14 kalendorinių dienų nėštumo ir gimdymo atostogos, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ Nr. V-653/A1-356 *Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei elektroninių nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo taisyklės* (toliau – šios Taisyklės)

analizuota, kaip laikomasi šių Taisyklių nuostatų bei reikalavimų, išduodant elektroninius nedarbingumo pažymėjimus sergantiems asmenims.

Vadovaujantis 1998-12-17 Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymais „Dėl asmenų, norinčių įsigyti civilinį ginklą, schematizuotos psichiatrinės apžiūros ir psichikos būklės įvertinimo metodikos patvirtinimo“ 1998-12-17 Nr. 751 bei „Dėl privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašo ir asmenų, kuriems privalomas sveikatos ir (ar) pirmosios pagalbos mokymas, profesijų ir veiklos sričių sąrašo, mokymo programų kodų ir mokymo periodiškumo patvirtinimo“ 2008-01-28 Nr. V-69 peržiūrėta ir analizuota, kaip laikomasi minėtų teisės aktų nustatytų reikalavimų, išduodant Vairuotojo sveikatos tikrinimo pažymą bei Privalomojo mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai programos baigimo pažymą.

Analizuotas Centro Kokybės vadybos vadovas bei Gydytojo psichiatro pareiginiai nuostatai dėl teisėto ir pagrįsto nedarbingumo pažymėjimų bei kitų pažymų išdavimo, ar laikomasi specializuotos veiklos procedūrų atlikimo tvarkos ir ar numatyta gydytojų psichiatrų atsakomybė už neteisėtą ir nepagrįstą nedarbingumo pažymėjimo ar kitų pažymų išdavimą.

Nustatyta Nedarbingumo pažymėjimų bei kitų pažymų išdavimo veiklos sritis atitinka KPĮ 6 straipsnio 4 dalies 2-4 punktų kriterijus:

- 2) **pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas;**
- 3) **atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti;**
- 4) **veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu.**

Atlikus veiksmus ir veiklos srities analizę pagal anksčiau minėtus teisės aktus -, *neatitikimų nenustatyta*. Nedarbingumo pažymėjimų bei kitų pažymų išdavimas Centre atitinka minėtų teisės aktų reikalavimus - centre dirbantys 3 gydytojai psichiatrai, išduodami elektroninius pažymėjimus bei kitas pažymas, apžiūri asmenis ir aprašo asmens medicinos dokumentuose jų nusiskundimus, objektyvaus tyrimo duomenis, kuriais pagrindžia pažymėjimų išdavimą. Taip pat nurodo asmens medicinos dokumentuose skirtą gydymą, režimą, išduoto elektroninio pažymėjimo seriją ir numerį, nepertraukiamojo laikinojo nedarbingumo trukmę ir kito atvykimo į asmens sveikatos priežiūros įstaigą datą. Jei asmuo dėl sveikatos būklės, taikomo gydymo ar gulimo režimo atvykti į gydymo įstaigą negali, elektroninis nedarbingumo pažymėjimas pratęsiamas telefonu – apie tai asmens medicinos dokumentuose kreipimosi telefonu dieną gydytojas surašo asmens nusiskundimus, suteiktas režimo bei gydymo rekomendacijas. Elektroninis pažymėjimas suformuojamas Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei elektroninių neštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų tvarkymo sistemoje (toliau - EPTS) bei pasirašomas gydytojo elektroniniu

parašu. Taip pat centre veikia sudaryta Gydytojų konsultacinė komisija (toliau – GKK), kuri taip pat Taisyklių numatytais atvejais išduoda nedarbingumo pažymėjimą (arba jį tęsia), kurį pasirašo GKK pirmininkas savo elektroniniu parašu. Elektroniniai pažymėjimai išduodami tik asmenims, apdraustiems ligos socialiniu draudimu, motinystės socialiniu draudimu bei Lietuvos darbo biržoje įsiregistravusiems asmenims.

Atrankos būdu peržiūrėta ir įvertinta 100 asmens sveikatos istorijų F025/a, bei nustatyta, kad Centre dirbantys gydytojai psichiatrai vadovaujasi ir laikosi Nedarbingumo pažymėjimų bei kitų pažymų išdavimo tvarką apibrėžiančių bei reglamentuojančių teisės aktų. Priežiūrą ir kontrolę, ar teisėtai bei pagrįstai išduodami nedarbingumo pažymėjimai Centre, turi teisę kontroliuoti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinių skyrių vyriausieji specialistai (nedarbingumo kontrolei). Atlikti šių specialistų patikrinimai atžymimi GKK komisijos posėdžių registre. Tikrinimo metu už laikotarpį 2017-07-01-2018-06-30 dėl neteisėto ar nepagrįsto Nedarbingumo pažymėjimų išdavimo pažeidimų nebuvo nustatyta.

Visos kitos pažymos Centre išduodamos laikantis LR teisės aktų bei Centro Kokybės vadybos vadovo nustatyta tvarka. Gautų pranešimų ar skundų dėl neteisėtai ar nepagrįstai išduotų medicininių pažymų bei pažymėjimų Centre už laikotarpį 2017-07-01-2018-06-30 nebuvo užfiksuota.

Gydytojo psichiatro pareiginiuose nuostatuose yra numatyta pareiga aktyviai dalyvauti Centro antikorupcinėje veikloje bei teisė išduoti nedarbingumo pažymėjimus bei kitus medicinos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Išvada:

Išanalizavus Nedarbingumo pažymėjimų bei kitų pažymų išdavimo veiklos sritį Kretingos psichikos sveikatos centre nustatyta, kad nedarbingumo pažymėjimai yra išduodami pagrįstai, laikantis visų jų išdavimo tvarką reglamentuojančių teisės aktų bei sąlygų, todėl korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.

Pažymėtina ir tai, kad visuomenėje susiformavęs požiūris į psichinės sveikatos sutrikimų turinčius asmenis yra stigmatizuotas - žmonės linkę negatyviai, stereotipiškai apibūdinti stigmatizuotuosius, atmesti ar blogai su jais elgtis, tad netgi esant būtinybei negaluojuantys asmenys labiau linkę kreiptis į bendrosios praktikos gydytojus nei į gydytojus psichiatrus būklės įvertinimui ar nedarbingumo nustatymui.

Siūlymai:

1. Išduodant elektroninius Nedarbingumo pažymėjimus bei kitas pažymas laikytis Lietuvos Respublikos teisės aktų bei Kretingos psichikos sveikatos centro Kokybės vadovo nustatytos tvarkos;
2. Įvertinant asmens psichinės sveikatos būklę bei nustatant nedarbingumą gydytojams psichiatriams laikytis teisėtumo bei pagrįstumo principų bei kitų teisės aktuose numatytų reikalavimų.